

Дело C-45/22

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

20 януари 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

4 януари 2022 г.

Жалбоподател:

НК

Ответник:

Service fédéral des Pensions (SFP)

1. Предмет и факти по делото:

- 1 НК получава пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание на положения от него наемен труд в Белгия и Испания.
- 2 Съпругата му, полагала наемен труд в Белгия, Испания и Финландия, умира на 29 ноември 2016 г.
- 3 Оттогава НК има право на наследствена пенсия. Компетентната испанска институция му определя наследствена пенсия, без да прилага таван на натрупване с други пенсии. За сметка на това компетентните белгийски и финландски институции прилагат такъв таван.
- 4 С решение от 18 септември 2019 г. Service fédéral des Pensions (Федерална пенсионна служба, Белгия) определя белгийската наследствена пенсия на НК.
- 5 НК оспорва изчислението, и по-точно прилагането на предвидените в правото на Съюза правила за избягване на натрупването.

2. Относитими разпоредби:

A. *Правото на Съюза*

Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност

- 6 В член 53, озаглавен „Правила за избягване на [натрупването]“, се уточнява:

„1. Всяко [натрупване] на обезщетения за инвалидност, старост или преживяло лице, изчислени или отпуснати въз основа на осигурителни периоди и/или периоди на пребиваване, завършени от същото лице, се счита за [натрупване] на обезщетения от един и същи вид.

2. [Натрупването] на обезщетения, които не могат да се смятат за такива от един и същи вид по смисъла на параграф 1, се счита за [натрупване] на обезщетения от различен вид“.

- 7 Член 55, озаглавен „[Натрупване] на обезщетения от различен вид“, гласи:

„1. Ако получаването на обезщетения от различен вид или друг доход изисква прилагането на правилата за избягване на [натрупването], установени от законодателството на съответната държава членка относно:

а) две или повече самостоятелни обезщетения, компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те [са] зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила; [...]“

3. Становища на страните:

- 8 Страните не спорят, че в случая процесните обезщетения са от различен вид и че две наследствени пенсии — белгийска и финландска — са обект на вътрешно правило за натрупване.
- 9 Освен това страните смятат, че белгийското правило за натрупване съответно е смекчено с член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Те обаче са на различно мнение относно начина на прилагането му.

A. *Федералната пенсионна служба*

- 10 Федералната пенсионна служба счита, че изразът „както те [са] зачетени“ в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 се отнася само до частта от обезщетенията, която се зачита, за да се ограничи натрупването на обезщетения от различен вид, т.е. сумата, надвишаваща тавана на

натрупване. Според тази служба размерът на обезщетенията, зачитани за целите на намаляването на наследствената пенсия (в случая 11 418,87 EUR, с които пенсиите за осигурителен стаж и възраст надвишават тавана на натрупване), трябва да се раздели на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат правилата за избягване на натрупването на обезщетения от различен вид (в случая белгийската и финландската наследствена пенсия, тъй като испанската наследствена пенсия не е намалена). След това тази сума, разделена на 2 (белгийската и финландската наследствена пенсия, за която се прилага таванът), ще бъде приспадната от наследствената пенсия.

- 11 Изчислението ѝ е по същество следното:

Наследствена пенсия: 7,638.46 EUR

Таван на натрупване: 16 458,42 EUR (110% от пълната наследствена пенсия)

Вземани предвид пенсии за осигурителен стаж и възраст: 20 238,83 EUR

Изчисляване на превишението на тавана на натрупване:

7 638,46 EUR (размер на наследствената пенсия) + 20 238,83 EUR (общ размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст) – 16 458,42 EUR (таван на натрупване) = 11 418,87 EUR.

Изчисляване на намалената наследствена пенсия:

7,638.46 EUR – 11,418.87 EUR

2

(сумата на превишението, разделена на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат правилата за натрупване — в случая белгийската и финландската наследствена пенсия) = 1 929,03 EUR

- 12 Освен това Федералната пенсионна служба отбелязва, че финландските органи са действали по абсолютно същия начин при изчисляването на финландската наследствена пенсия, за която НК е уведомен на 10 ноември 2017 г.

Б. НК

- 13 НК смята, че член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 се отнася до доходите на пенсионера, които се вземат предвид при прилагането на националните правила за избягване на натрупването, и че на 2 трябва да се разделят размерите на другите пенсии.
- 14 Ето защо в това отношение изчислението му се различава от изчислението на Федералната пенсионна служба:

Изчисляване на превишението на тавана на натрупване:

7 638,46 EUR (размер на наследствената пенсия) + 20 238,83 EUR

2

(общ размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст, разделен на броя на наследствените пенсии, за които се прилагат правилата за натрупване — в случая белгийската и финландската наследствена пенсия) – 16 458,42 EUR (таван на натрупване)

= 1 299,45 EUR

Изчисляване на намалената наследствена пенсия:

7 638.46 EUR – 1 299.45 EUR = 6 399.01 EUR

4. Констатации на трудовия съд:

- 15 В случая с НК са налице два международни елемента, тъй като той има право на лично основание на белгийска и испанска пенсия за осигурителен стаж и възраст за наемни работници, а след смъртта на съпругата си — на белгийска, испанска и финландска наследствена пенсия за наемни работници, тъй като съпругата му е работила и се е осигурявала в различни държави членки (Белгия, Испания, Финландия).
- 16 Белгийското законодателство допуска натрупването на наследствена пенсия и пенсия за осигурителен стаж и възраст до таван, равен на 110 % от размера на наследствената пенсия, която би била отпусната на преживелия съпруг при пълен осигурителен стаж.
- 17 В съответствие с член 48 ДФЕС Регламент № 883/2004 координира системите за социална сигурност на държавите членки и регламентира в частност правилата за избягване на натрупването, предвидени в законодателствата на държавите членки. Той заменя Регламент № 1408/71. Съдът многократно е припомнял, че „разпоредбите както на Регламент № 1408/71, така и на Регламент № 883/2004, не създават обща схема за социална сигурност, а имат за единствена цел да осигурят координирането между различните национални схеми, които продължават да съществуват“ (решения от 21 февруари 2013 г., Salgado González, C-282/11, EU:C:2013:86; от 7 декември 2017 г., Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946; и от 21 октомври 2021 г., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie, C-866/19, EU:C:2021:865, т. 25).
- 18 Натрупването на наследствената пенсия за наемни работници и различните пенсии за осигурителен стаж и възраст (белгийска и чуждестранна) трябва

да се разглежда като натрупване на обезщетения от различен вид. Всъщност обезщетенията, изчислени въз основа на положения от две различни лица труд, не могат да се считат за обезщетения от един и същи вид. В случая белгийската наследствена пенсия на НК е изчислена въз основа на положения от покойната му съпруга труд, докато неговата белгийска и испанска пенсия за осигурителен стаж и възраст са му отпуснати на лично основание поради положения от него труд. Следователно тук изобщо не става въпрос за обезщетения от един и същи вид.

- 19 Предвид представените изчисления НК има право на наследствена пенсия единствено по силата на член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004. Друг наемен работник, имащ белгийска пенсия за осигурителен стаж и възраст в размер, равен на получавания от НК, т.е. в размер на 20 238,83 EUR, не би получавал никаква наследствена пенсия в Белгия.
- 20 Следователно НК е в по-благоприятно положение поради прилагането на европейската правна уредба.
- 21 Правилото по член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 не се съдържа като такова в предходния регламент — Регламент № 1408/71. По-конкретно, член 46в, параграф 1 от последния е гласял:

„Ако получаването на обезщетения от различен вид или на друг доход води до намаляване, спиране или отнемане на две или повече обезщетения, посочени в член 46, параграф 1, буква а), i), сумите, които няма да бъдат изплатени при стриктно прилагане на предвидените от законодателството на заинтересованите държави членки разпоредби за намаляване, спиране или отнемане, се разделят на броя на обезщетенията, които подлежат на намаляване, спиране или отнемане.

- 22 Следователно член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 изглежда е изменил правилото в член 46в, параграф 1 от Регламент № 1408/71. Едното гледище е, че следователно вместо неизплатения размер на обезщетението, вече се разделят обезщетенията или доходите, зачитани за целите на прилагането на правилото за ненатрупване.

Другото гледище обаче е, че ако няколко самостоятелни обезщетения трябва да бъдат едновременно намалени чрез прилагането на такива правила, сумата, която се намалява, спира или прекратява, трябва да се раздели на броя на обезщетенията, които подлежат на намаление, спиране или прекратяване.

- 23 Трудовият съд констатира, че в случая е налице проблем с тълкуването на правилото по член 55, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004, и счита за необходимо да постави на Съда двата изложени по-долу преюдициални въпроса.

5. Преюдициални въпроси

24 Трудовият съд поставя следните преюдициални въпроси:

- Трябва ли предвиденото в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 883/2004 правило, че компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила, да се тълкува в смисъл, че изисква самият доход, зачетен при прилагането на правилото за ненатрупване, да се раздели на броя на наследствените пенсии, обект на правила за избягване на натрупването?
- Трябва ли предвиденото в член 55, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕО) № 883/2004 правило, че компетентните институции разделят размерите на обезщетението или обезщетенията или другия доход, както те са зачетени, на броя на обезщетенията, за които се прилагат посочените правила, да се тълкува, напротив, в смисъл, че изисква не самият доход, зачетен при прилагането на правилото за ненатрупване, а по-скоро доходът, превишаващ тавана на натрупване, така както същият е предвиден например със съответната национална норма, да се раздели на броя на наследствените пенсии, обект на правила за избягване на натрупването?